

belangrijke dingen te ontmoeten. Wanneer er dus een strijd komt van konservatieven tegenover demokraten, geloof ik niet, dat de S. D. A. P. eenige verandering zal behoeven te brengen... in haar tot nu toe gevolgde gedragslijn".

En over het blanco artikel:

Troelstra gunt de regeering gaarne de aanneming:

"Ik meen juist, dat, het voorstel daar eenmaal liggende, het in het belang van de zaak is, om tot aanneming er van mede te werken."

Maar tot de arbeiders kon hij er niet mee gaan:

"Het zou nu toch goed zijn, wanneer wij de arbeidersbeweging (de kiesrechtbeweging) konden spannen voor het voorstel der regeering. Wij kunnen dat echter niet doen, omdat het voorstel toch in den grond der zaak eigenlijk niets positiefs bevat, omdat het blanco-artikel door zijn vader is aangeprezen aan tegenstanders en aan voorstanders van Algemeen Kiesrecht. Juist de reden waarom de heer Roodhuizen dat blanco-artikel de schoonste uitvinding der eeuw achtte, is voor ons een beletsel om het als een ernstig stuk van agitatie voor de arbeidersklasse voorop te stellen."

En het Revisionisme sprak ten slotte de hoop uit, dat wij, als het blanco-artikel *niet* werd aangenomen, van de burgerlijk-demokratische partijen een stevige, meer principieele beweging zullen krijgen voor het Algemeen Kiesrecht.

Wij zullen zoo aanstonds zien, wat wij, toen het blanco-artikel verworpen was, wezenlijk van de burgerlijke democratie hebben gekregen!

Maar wij vragen nu met uitersten aandrang en klem aan u, arbeiders: Zou het niet beter geweest zijn als daar een sociaaldemokraat gestaan had, die, terwijl hij dit blanco-artikel ontmaskerde als een leugen der *geheele* linkerzijde, een oproep had gericht tot u om samen met zijn partij afzonderlijk, zonder steunen meer op de linkerzijde, voor het kiesrecht te strijden, totdat men door uw machtigen druk het grootste deel der bourgeoisie zou hebben gedwongen toe te geven? Zou het niet beter zijn geweest, als men hier, bij deze vraag van het algemeen kiesrecht, zooals zij toen reeds zich voordeed, tot verheldering der proletarische hoofden daar buiten en tot bedreiging van *alle* partijen daar

binnen, niet de voor u zoo bedriegelijke en zoo weinig wezenlijke antithese: conservatisme en democratie, maar de andere: kapitaal en arbeid, had laten klinken?

Maar dit geschiedde niet. Niet op het proletariaat werd in de eerste en eenige plaats gebouwd, maar er werd „gehoopt” op de burgerlijke democratie. En scherp willen wij er nog eens op wijzen, dat reeds toen werd gezegd, dat, als de burgerlijke democratie er eenmaal was, strijdend tegen het conservatisme, dat dan de partijen, die in hoofdzaak voor dezelfde belangen strijdën, door de feiten elkaar zullen vinden. 1)

Zwak stond toen het Revisionisme; door zijn politieke politiek, het niet vertrouwen meest op de massa, maar op de politieke parlementaire verhoudingen, begon zijn wankelen.

Maar veel zwakker zou het Revisionisme nog worden bij de eerste praktische daad, die het op zijn eigen initiatief ondernam: de actie van den tienurendag.

g. De Tienurendag

Deze eisch aan de liberale regeering was een deel van het revisionistische program na 1905. Wij hebben gezien, hoe toen de gedachte heerschte, dat, als de socialisten nu maar de liberalen voortschoven, hervormingen konden worden bereikt. De eerste, die men nu vroeg, was de tienurendag.

Om ook deze aktie goed te begrijpen, en in te zien, waarom het Revisionisme de sociaaldemokratie daarmee verzwakte, moeten wij ook hier een oogenblik uitweiden. Zooals altijd moeten wij, om duidelijkheid aan de arbeiders te brengen, niet vreezen een oogenblik wat wijdloopig te worden.

Waardoor worden hervormingen verkregen? Nogmaals: alleen en uitsluitend door de kracht, waarmede de arbeiders drukken op de bourgeoisie.

Tot nu toe hebben de arbeiders in Nederland slechts ééne wet van groote beteekenis gekregen: de Onge-

1) In het licht der na 1905 gevolgde politiek, de houding bij de herstemmingen, bij de ziekteverzekering van Veegens, het arbeidscontract, het militarisme, en de resolutie van Utrecht, kan dat niet anders beteekenen, dan dat men voor de vrijzinnige democratie tot alles bereid is.

vallenwet. En deze hebben zij gekregen, nadat de sociaaldemokratie zich voor het eerst dreigend aan de bezitters had vertoond.

Na dien tijd is de lust voor hervorming bij de bourgeoisie weder zeer verzwakt. Noch liberaal, noch klerikaal heeft een ernstige poging gedaan voor een nieuwe goede sociale wet. Want van de pogingen in de richting van pensioen- en ziekteverzekering wisten zij, die ze deden, dat ze niet tot stand zouden komen.

Hoe komt het, dat de bourgeoisie in Nederland niets meer wil na de Ongevallenwet?

Zij heeft gezien, dat de arbeidersklasse niet zoo sterk was, als zij bij haar eersten aanstorm scheen.

Toen Troelstra, Schaper, Van Kol in de Kamer kwamen, en zij in de eerste jaren zoo flink het beginsel op den voorgrond stelden, dacht de bourgeoisie, dat een geweldige kracht aan het opkomen was, en spoedig daár zou zijn.

Maar zij vergiste zich. De Nederlandsche arbeidersklasse was nog niet zoo sterk als zij dacht. Zij kwam nog niet tot krachtige socialistische organisatie, en (als gevolg daarvan waarschijnlijk ook, althans ten deele) de vertegenwoordigers der arbeiders gingen spoedig, en al sneller en sneller, naar het Revisionisme over.

En als gevolg daarvan weder groeide de onwil der bourgeoisie voor hervormingen. Zij zag, dat zij zich het proletariaat als sterker had voorgesteld dan het was, zij had het groote beginsel, het socialistische, het Marxistische, een oogenblik gevreesd, maar dit verslapt. Toen vreesde zij niet meer. Men kon het blijkbaar met listen wel winnen, hervormingen waren niet noodig.

Men zegt: „Het is de ongelukkige verhouding der partijen, het is de antithese etc. die maakt, dat de burgerlijke politiek „in het moeras” zit, — en daardoor krijgt de arbeidersklasse niets.”

Het is, in waarheid, omgekeerd. De arbeidersklasse oefent geen drang genoeg uit en daardoor zitten de burgerlijke partijen, tot innerlijke voldoening van het kapitaal, dat nu niets behoeft te doen, in het moeras.

Sinds de Ongevallenwet kwam niets van beteekenis tot stand.

Hoe daar nu uit te komen, hoe nieuwe hervormingen te krijgen?

Als het waar is wat wij zeiden, alléén door een nieuwen stormloop der arbeiders, door nieuwe kracht, door nieuwe machtsvorming, door nieuwen druk van hèn!

En waarop, naar welk doel gericht?

Natuurlijk op het algemeen kiesrecht.

Want zonder verbetering daarvan is er geen mogelijkheid, dat de arbeiders weer een zeer veel belangrijker druk uitoefenen. Daarvoor is hun aantal kiezers nog te gering, daarvoor is het kiesrecht te veel aan de kleine burgers, te weinig aan de arbeiders toegedeeld.

Maar evenals de Ongevallenwet kwam, toen de arbeiders, na de uitbreiding van het kiesrecht, de eerste socialisten in het Parlement zonden, zoo zeker zullen nu nieuwe verbeteringen komen, die ons den tocht naar het socialisme mogelijk maken, alleen als de sociaaldemocratie weder met nieuwen stormloop op het parlement haar macht doet blijken.

En voor het socialisme en voor de hervormingen is de strijd voor het algemeen kiesrecht de alles beheerschende. Voor dien strijd moet elke andere wijken, ook omdat elke grootere hervorming zonder het algemeen kiesrecht onmogelijk is.

Maar dan moet die strijd voor het Algemeen Kiesrecht ook zoo gevoerd, dat het proletariaat zich met geestdrift om die leus scharen kan; dat het voelt, dat het door-zijn-actie-alléén komen moet; dat ook de geloovigen zien dat het vóór de arbeiders en door de arbeiders alléén is; d. w. z. dus: zonder toegeven aan blanco artikel, of een andere schijnheilige leus.

Actie van arbeiders en druk van arbeiders, dat moet het alles en alles beheerschende zijn.

Wanneer men dit goed overdenkt en dit in praktijk wil brengen, dan ziet men hoe zwak en nadeelig de actie der Revisionisten was.

Zij gaven de leus: tienurendag. Maar daar kon niets van komen, omdat het A. K. er niet was! — Zij begonnen dus iets onmogelijks, terwijl zij voor het algemeen kiesrecht vertrouwden op wie het *niet* willen geven.

Wat was daarvan het gevolg?

Ten eerste, dat de arbeiders, door het strijden ook hiervoor, voor den 10 uredag, niet begrepen het volle gewicht van den Kiesrechtstrijd. Hun aandacht werd verdeeld niet alleen, maar het werd hun voorgesteld of men zonder kiesrecht deze hervorming zou kunnen bereiken, dus door de welwillendheid der „demokratie.”

Maar erger nog! Toen men het in de Kamer voorstelde den tienuredag in te voeren, wisten natuurlijk de „demokraten” daar, even goed als ieder ander politicus, dat er voor invoering, zonder kiesrecht, niet de minste kans was.

Zij konden dus zonder eenig gevaar vóór stemmen.

En daarmee hadden de sociaal-demokraten niets praktisch bereikt, maar de burgerlijke demokraten hadden den mooien schijn voor zich gewonnen!

De Revisionisten hadden voor de arbeiders niets gewonnen (want niemand die bij zijn zinnen is, geloof dat de 10 uredag in Holland ook maar in 't gezicht is 1), maar de „burgerlijken” hadden een prachtige leus voor de verkiezingen.

Ja sterker nog, de burgerlijken, die het werkelijke algemeen kiesrecht (zooals wij zien zullen) ook nu nog *niet* willen, konden nu door de taktiek der Revisionisten bij de verkiezingen roepen: „ja, het kiesrecht willen wij wel niet zoo precies als gij, maar wèl den 10 uredag. Dus gij, socialisten, die dien dag ook zonder het kiesrecht vraagt, *moet* ons toch steunen.” Volkomen terecht en logisch.

De Revisionisten hadden met deze taktiek dus een brug gebouwd, waarlangs de vrijzinnigen zich met hen konden verbinden, en waarlangs de socialisten tot hen moesten gaan 2).

En daar de kiesrechtstrijd juist alleen van de onwillige bourgeoisie kan gewonnen worden door druk

1) Duitschland heeft nog niets voor mannen-arbeiders, geen wettelijke beperking van den arbeidstijd. Is er iemand, die wezenlijk geloof, dat Holland den 10-uredag zal krijgen zelfs zonder algemeen kiesrecht?

2) Wij laten geheel in het midden of dit opzettelijk is geschied. Het doet er niet toe of de Revisionisten deze gevolgen van hun taktiek willen. Zij zijn er en zij komen, dit is voldoende om die taktiek te veroordeelen. Hebben zij ze heimelijk gewild, dan waren zij valsch; wilden zij ze niet, dom.

op dat punt alleen, en compromis op geen enkel ander punt zoolang dit niet gewonnen is, is deze houding der Revisionisten dus een zeer groote verzwakking voor den kiesrechtstrijd, de sociaaldemocratie, het proletariaat.

En om dit te bereiken, dat men het proletariaat verzwakte en de bourgeoisie hielp, daartoe had men eerst bij de agitatie onder de arbeiders den uitdrukkelijken eisch, dat de 10-urendag slechts zou dienen als overgang naar den 8-urendag weggelaten; — om den steun van zekere onbewuste groepen van liberale en vrijzinnig-demokratische arbeiders (het Werklieden-Verbond) te verwerven, den internationalen-revolutionairen eisch van het geheele socialistische proletariaat achter gesteld.

En in de Tweede Kamer, toen Schaper de motie voor den 10-urendag voorstelde, die praktisch, zoolang het kiesrecht er niet is, niets opleveren kan, maar die een valsche leus voor de vrijzinnige democratie en liberalen geeft zoolang het kiesrecht er niet is, — toen eischte Schaper niet: den werkelijken 10-urigen arbeidsdag, maar voegde er, om toch maar de vrijzinnigen ter wille te zijn, de woorden: „behoudens bijzondere omstandigheden” aan toe. Een toevoeging, waarmee de deur voor alle mogelijke uitzonderingen is opengezet. Hij verzwakte dus op nieuw het proletariaat, dat, al moet het ten slotte met minder tevreden zijn, bij zijn eischen alles vragen moet.

Zoo was de verzwakking volkomen:

De bourgeoisie weet nu, dat de arbeidersklasse hier concessies wil doen. Zij weet, dat de S. D. A. P. niet zal staan op den eisch: 10-urendag voor allen. En ook, dat wij den 8-urendag niet als praktische leuze erkennen.

En het proletariaat weet dit ook!

En wij hebben niet den minsten kans, dat wij dien 10-urendag krijgen, zoolang het algemeen kiesrecht er niet is.

En de aandacht van het proletariaat is verdeeld en niet alleen op datgene gericht, zonder hetwelk voorloopig niets goeds komen kan!

En de bourgeoisie heeft een leus, waarmee zij de arbeiders vangen kan. En zij heeft die leus van de sociaaldemokratie cadeau.

En de bourgeoisie weet door deze taktiek der Revisionisten, dat wij het algemeen kiesrecht niet als het eenig-onontbeerlijke zien.

En de arbeidersklasse, zoo onbewust nog, komt ook in dien waan.

En praktisch is niets verkregen.

Ja toch: onduidelijkheid en verzwakking bij ons !
Maar der tegenstanders versterking !

h. De Verkiezingen van 1909

Maar toch beteekent de krachteloosheid en averechtsheid van deze taktiek bij het blanco artikel en den 10-urendag nog betrekkelijk weinig bij de actie, die nu bij de Revisionisten volgde tegenover de bourgeoisie: de taktiek bij de verkiezingen van dit jaar, 1909.

De politieke toestand is sinds 1905 veranderd, maar niet beter voor de arbeiders geworden.

Wel is het blanco artikel, nadat het zijn listige diensten gedaan had, als de schaduw van rook verdwenen, maar de liberalen en vrijzinnig-demokraten staan met nieuwe listen gereed.

De Liberale Unie heeft een beperkt vrouwenkiesrecht naast een nog niet algemeen mannenkiesrecht in haar program gezet.

De Vrijzinnige-Demokratie heeft zich als organisatie nog niet uitgesproken, maar ook zij heeft, het blijkt uit de woorden harer leiders, tegen de arbeiders weer wat in het schild, en zij is reeds weer tot meegaan met de Liberalen bereid.

Prof. Treub sprak zich al voor een andere regeling van het kiesrecht voor de Eerste Kamer uit: een organisch kiesrecht, vertegenwoordiging van groepen in de maatschappij, de industrie apart, de handel apart, de landbouw afzonderlijk, maar ook de arbeiders in den handel apart van die in industrie, visscherij, landbouw enz. In het groot een scheiding tusschen de arbeiders naar vakken, zooals de spoorwegmaatschappijen wel gaarne zien bij hun personeel (groepsver-

tegenwoordiging), maar zooals de sociaaldemocratie nimmer kan dulden, omdat zij den maatschappelijken strijd, die er een van klassen tegen klassen, niet van groepen tegen groepen is, verzwakt. Een stelsel, dat op het breken der arbeidersmacht, met list, door te verdeelen, is gericht. 1)

En verschillende „Demokraten” van grooten invloed (Bos, Hans, etc.), spraken zich al meer of minder duidelijk tegen algemeen vrouwenkiesrecht uit.

Weder dus hetzelfde verschijnsel als in 1905: Liberalen en Vrijzinnig-Demokraten zoekende naar middelen om het Algemeen Kiesrecht te verschuiven door theoretisch getwist, het te beperken, het onmogelijk te maken door middelen die het ontkrachten.

Erger dan in 1905. Want toen wilde men nog een blanco, dat alles open liet.

Nu wil men beperkingen (stemrecht alleen aan ongehuwden, dameskiesrecht), die aan de arbeidersklasse waarschijnlijk meer nadeel zouden brengen dan b.v. het huismanskiesrecht der anti-revolutionairen.

Maar toch gaan de Revisionisten weer op het bedriegelijk spel in. Troelstra schreef reeds dat Links, om „verschillende belangrijke punten” de voorkeur verdient boven Rechts 2), en het kongres hunner partij in Rotterdam besloot de frase van „Algemeen Kiesrecht” van Vrijzinnig-Demokraten en Liberale Unie aan te nemen, niet te onderzoeken wat daarachter schuilt, niet bij ieder vrijzinnig of liberaal kandidaat precies te vragen wat hij met die frase meent, niet alleen te stemmen op hem die werkelijk algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen wil, en bij de herstemming bij alle anderen onthouding voor te schrijven, maar tevreden te zijn met het woord Algemeen Kiesrecht, wat het dan ook beduiden mag, en het Partijbestuur der Revisionisten de vrije hand te geven bij de herstemmingen. Men is dus *weder* tot meegaan met de liberalen bereid. 3)

1) De heer Treub gaat ook zelfs al zoover het gelijke kiesrecht in het algemeen als individualistisch af te keuren!

2) Zie onze politieke partijen. De Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij, door P. J. Troelstra; Baarn, Hollandia-Drukkerij.

3) Welk een verschil is er nu met den tijd toen de S. D. A. P. in het algemeen nog op Marxistische wijze streed! De Kiesrecht-motie

4. Het Revisionisme tegen de Sociaal-demokratie

Het spreekt wel van zelf, voor wie het socialisme kent en de wezenlijke verhoudingen der klassen, dat al deze verzwakkingen van het proletariaat in zijn klassenstrijd niet konden gebeuren, zonder dat er steeds meer mannen en vrouwen kwamen, die voelden dat het zoo niet goed ging, dat zoo de arbeiders de overwinning niet behalen kunnen.

De tegenstelling der klassen is veel te scherp geworden. Een dusdanig verbergen der waarheid en poging tot toenadering, als de Revisionisten nu slag op slag, bij alle groote vraagstukken, lieten zien, is te veel met de werkelijkheid in strijd.

Ook in Nederland, de statistieken wijzen het uit, concentreert zich het kapitaal, wordt het proletariaat talrijker, neemt de groot-industrie toe.

Dat moest zijne gevolgen hebben. Het moest het Marxisme versterken.

Nadat het Marxisme op het congres te Haarlem in 1907 (waar zijn kritiek op de Revisionisten met over-

van 1899 luidde nog:

Het Kongres der S. D. A. P., overwegende, dat de bestaande kieswet, die er op ingericht blijkt, de arbeidende klasse grootendeels van de stembus te weren, het aanzijn heeft geschonken aan eene Regeering en Kamer, die wel liefhebberen in sociale hervorming, doch door het verspillen van een derde deel der staatsinkomsten aan militarisme, en door hun vrees, om de kapitalisten te treffen, elke finantieele verbetering voor de arbeiders achterwege doen blijven;

van oordeel, dat geene werkelijke arbeidswetgeving kan tot stand komen, zoolang niet de arbeidende klasse zelve, door invoering van algemeen kiesrecht en na een oordeelkundig gebruik daarvan, hare belangen in de wetgevende macht behartigt;

protesteert tegen het voorwendsel, als zouden de Regeering en de burgerlijke partijen daarom de verbetering van ons kiesstelsel laten rusten, omdat door deze ter hand te nemen de sociale hervormingen zouden worden vertraagd, terwijl juist elke sociale hervorming buiten de medewerking der arbeiders zelve om, gevaar voor nieuwe benadeeling der arbeidersbelangen doet ontstaan;

eischt voor de arbeiders, die alle lasten dragen, hun eerste recht als staatsburger op, opdat het werkende volk van Nederland zich door middel eener zelfstandige arbeiderspartij den invloed, die de arbeidende klasse in den staat toekomt, kunne verzekeren;

betuigt, van nu af met alle wettige middelen een onvermoeiden en onophoudelijken strijd te zullen voeren voor de herziening der grondwet ter invoering van algemeen Kiesrecht.

weldigende meerderheid verworpen was) zijn tweede groote nederlaag had geleden, werden eenige jongere Marxisten zich van de noodzakelijkheid van een blad bewust, dat, *aan de praktijk van den dag*, de noodzakelijkheid van de principieele actie zou bewijzen. Dit scheen hun te meer noodig, omdat niet alleen de kamerfractie der S. D. A. P., maar ook het orgaan dier partij, *Het Volk*, de arbeiders een geheel valsch beeld gaf van wat Sociaaldemokratie is, de propaganda van het socialisme geheel naliet, en over den klassenstrijd in binnen- en buitenland voorstellingen gaf die den geest der arbeiders verzwakten en verwarden.

In het bijzonder leek een eigen blad aan deze Marxisten ook noodig voor een heldere uiteenzetting der *buitenlandsche* politiek. *Het Volk* gaf, evenals voor het binnenland, zoo ook voor het buitenland voortdurend mooie voorspiegelingen over de burgerlijke democratie. Voorspiegelingen, die, evenals hier, nimmer werden verwezenlijkt. Voor Frankrijk verwachtte het b.v. in 1906 en zelfs in 1907 nog groote dingen van deze democratische partijen, en Troelstra stelde den uitslag van de Duitsche verkiezingen van 1907 als een nederlaag der Duitsche partij voor, die zij aan haar „dogmatisch” optreden te wijten had.

De partijgenooten die om die redenen de *Tribune* uitgaven, waren van een ander gevoelen, zij deelden daarin de meening van het overgroote deel der Duitsche partij zelf. Zij hielden het voor des te gevaarlijker, zulke beschouwingen, als die van *Het Volk* en Troelstra, te propageeren, omdat de ligging van Nederland en de economische zwakheid der Nederlandsche arbeiders het noodzakelijk maken, dat wij ons steunen op, ons leunen aan onze klassegenooten over de grenzen, vooral aan die in Duitschland. Dat wij vooral van hen, de machtigsten, leeren en te weten komen wat wij kunnen. Deze Marxisten achtten het voor de bevrijding der Nederlandsche arbeidersklasse onontbeerlijk, dat de internationale taktiek van den klassenstrijd haar duidelijk en zonder partijdige verdraaiing voor oogen werd gesteld. In *Het Volk* was daarvoor geen ruimte meer. Een ongehinderde, vrije uiteenzetting van de Marxistische opvatting van den klassenstrijd was na

de congressen van Utrecht en Haarlem (hier werd de Utrechtsche resolutie in stand gehouden) onmogelijk. Een nieuw blad, *De Tribune*, was een levensvoorwaarde voor het Marxisme.

Het groote, dat deze jongere Marxisten van hunne oudere kameraden Van der Goes, H. Roland Holst, Gorter e. a., *De Nieuwe Tijd*-groep, onderscheidde, was, dat zij het Marxisme niet langer wilden hanteeren als een theorie, die alleen bij enkele zeer groote praktische vraagstukken, en verder alleen bij de algemeene propaganda, dienst deed. Dit hadden, wij bespraken het boven reeds, de ouderen gedaan. Maar deze jongeren gingen het Marxisme nu maken tot het richtsnoer voor de praktische politiek van elken dag, voor de geheele dagelijksche politiek, in Kamer, Gemeenteraden, overal.

Theoretisch goed geschoold, stonden deze jongere Marxisten ook allen, van den aanvang van hun sociaal-demokraat worden haast, in de praktijk van den dagelijkschen strijd. Theorie en dagelijksche praktijk was voor hen één geworden, de ééne leefde niet méér in hen dan de andere. In elk onderdeel van den dagelijkschen kamp voelden zij, dat de Marxistische theorie leven kon en moest.

De manier, waarop zij in „*De Tribune*” direkt den strijd voor het Marxisme aanvatten en gebruikten, was een bewijs, dat de kleine Nederlandsche maatschappij bezig was flink vooruit te gaan. Marxisme, toegepast op den geheelen strijd met de bourgeoisie, in al de onderdeelen, die de praktijk van den dag biedt, — dat dit mogelijk was, gedaan werd, en lezers en hoorders vond, bewees, dat wij verder waren gekomen.

Wat Troelstra, Schaper en Vliegen niet blijvend hadden kunnen doen, den strijd om de hervormingen verbinden met het opwekken van het revolutionaire klassebewustzijn, dat werd nu door „*De Tribune*” met goed gevolg beproefd.

Wat „*De Nieuwe Tijd*”-groep maar weinig was gelukt: het verbinden van het opwekken van het revolutionaire klassebewustzijn met den dagelijkschen strijd voor hervormingen, „*De Tribune*” begon er in te slagen.

Dat was de groote stap, dien de jongere Marxisten, de redactie der „*Tribune*”: Wijnkoop, Van Ravesteijn

en Ceton in de eerste plaats, maar talrijke anderen, in de groote steden van het land vooral, naast hen, nu vooruit deden.

„De Tribune” stelde zich van den aanvang af twee doeleinden voornamelijk: 1°. de wezenlijke beteekenis der schijn-manoeuvres der burgerlijke democratie op het gebied van het kiesrecht en der sociale hervormingen te ontmaskeren, en 2°. aan de arbeiders inzicht in de beteekenis der internationale verhoudingen en van den buitenlandschen klassenstrijd te brengen.

Die taak heeft zij schitterend vervuld. Van der Goes heeft op het Congres in Deventer van 1909 gezegd, dat „De Tribune” de beste verzameling van socialistische lectuur is, die in Holland bestaat. Dat oordeel is niet te gunstig. Met groote helderheid en soms buitengewone scherpzinnigheid zijn, beter dan het tot nu toe ooit in ons land was gedaan, de listen der liberalen en democraten voor de arbeiders duidelijk gemaakt, en de buitenlandsche politiek is dikwijls met buitengewoon inzicht behandeld. Voortdurend in de praktijk van den dag werkzaam toonden de redacteuren zich en daar en in de theorie uitstekende sociaaldemocraten, — zulke als waarop elke sociaaldemokratische partij trotsch zou kunnen zijn.

Terwijl de Revisionisten, op de wijze die wij hebben geschetst, bezig waren de vrijzinnige democratie door hun taktiek te bevorderen, — gingen zij verder met dat deel der sociaaldemocratie, dat naar Marx genoemd wordt, te onderdrukken.

Wij legden hiervoor reeds uit, waarom deze beide acties noodzakelijk moeten samengaan, waarom zij de keerzijden van dezelfde zaak zijn, waarom zij beide te zamen het Revisionisme uitmaken.

Wij hebben ook reeds aangetoond, dat de actie tegen de Marxisten begon, toen dit aanving zich met de praktische politiek en de verhouding tot de burgerlijke partijen te bemoeien, en de lezer herinnert zich, dat de Revisionisten toen terstond er voor zorgden, dat de vrijheid van spreken in de S. D. A. P. van toen af belemmerd kon worden door eene resolutie, die de

Marxisten verdacht maakte en hun kritiek van te voren al in een ongunstig licht zette.

Deze resolutie is na dien tijd voortdurend gebruikt om de kritiek te dooden. Er is geen belangrijk meeningsverschil in de sociaaldemokratie meer geweest, of zij is als muilkorf voor den dag gehaald. Na het congres te Utrecht was in de sociaaldemokratische arbeiderspartij de vrijheid van spreken dood.

Troelstra verklaarde na het congres te Utrecht, dat als Gorter weer waagde te spreken van toenadering tot de burgerlijke partijen, die kritiek nu krachteloos was gemaakt.

Aan Henriette Holst werd het spreken met de Utrechtsche motie onmogelijk gemaakt, zooals wij boven reeds beschreven.

Toen Van der Goes over de ziekteverzekering het Marxistisch oordeel gaf, werd hij gesignaleerd.

Toen de houding der Revisionisten bij de agitatie van den tienurendag werd besproken, werd die kritiek als dogmatisch en onbehoorlijk gehoond, bijzonder scherp op het congres van den tienurendag.

Toen ik de houding der kamerfractie o. a. bij het arbeidscontract veroordeelde op het congres te Haarlem, werd de Utrechtsche resolutie gebruikt. „Tegen zulk een kritiek bewees zij haar nut”.

Toen *de Tribune* Troelstra's werkeloosheid-debat scherp had gekritiseerd, werd de Utrechtsche motie te hulp geroepen.

Toen ik tegen den aanval van Troelstra in de Kamer op mijn beschouwingen over moraal, antwoordde, werd de Utrechtsche motie tegen mij gebruikt. Zonder dat men ook maar één van mijn zakelijke argumenten weerlegde, zonder dat men onderzoek naar de zaak zelf deed, werd getracht mij den muilkorf aan te doen. Men mocht niet zeggen, dat de Revisionisten naderden naar de bourgeoisie. Het noemen van het feit, het bewijzen er van was ongeoorloofd.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Zij zouden met vele kunnen vermeerderd worden.

De vrijheid van spreken was wáárljk na 1905 in de S. D. A. P. dood! Voor ééne richting! Want de andere mocht ons, die N.B. het program verdedigden,

vrijelijk beschimpen. Tegen haar is de Utrechtsche resolutie nimmer gebruikt. De democratie is, na het congres van 1905, in de S. D. A. P. voortdurend geschonden, als democratische partij bestond zij reeds in 1905 niet meer.

Maar men gevoelt, dat, toen „de Tribune” elken dag van haar verschijnen, ging hameren op dit ééne aanbeeld: Arbeiders, stelt geen vertrouwen op de bourgeoisie, niet op de burgerlijke democratie, maar alleen op uw eigen kracht, — men begrijpt dat toen de pogingen verdubbelden om deze stem, die juist tot het tegendeel opriep van wat de Revisionisten wilden, te smoren.

In het voorjaar van 1908 werd de openlijke strijd tegen het Marxistisch orgaan geopend naar aanleiding van eenige door Henriette Roland Holst geschreven artikelen.

Daarin had de schrijfster de internationale verhoudingen behandeld, op de versterking van het revolutionair bewustzijn tengevolge der wereldcrisis gewezen, en de hoop uitgesproken, dat ook onder de Hollandsche arbeiders een nieuwe periode van krachtiger strijd zou aanbreken. In een te Amsterdam gehouden cursus werkte zij dit nog verder uit. „Het Volk” teekende deze beschouwingen als „anarchistisch” en zeide:

„Van alle schrijvers in „de Tribune” heeft Mevrouw Roland Holst het 't bontst gemaakt. Zij schold de partij van besmetting met antisocialistische tendenzen. Haar afwijken naar Cornelissen houden wij vol. Dat is de onverbidde konsekwentie van haar geheele in haar kursus ingenomen standpunt, een konsekwentie die zij niet zal kunnen ontloopen.”

Op het Arnhemsche congres van 1908 werd een voorstel om „de Tribune” te verbieden nog bestreden door het partijbestuur (Troelstra was door ziekte maanden lang afwezig) en door het congres verworpen. 1)

1) Dit was het congres, waar over een voorstel der afdeeling Goor, om verbod van den fabrieksarbeid der gehuwde vrouw te eischen, niet beslist kon worden, omdat men voelde, dat een groot aantal leden geneigd was vóór het reaktionaire voorstel te stemmen. — Ook een vrucht van de revisionistische taktiek om liefst geen principiële propaganda te voeren!

Maar toen in den loop van 1908 „de Tribune” met haar boven aangehaalde kritiek op Troelstra's werkeloosheid-interpellatie en met die van Gorter op het eveneens boven beschreven moraal-debat kwam, toen werd de woede der Revisionisten op nieuw opgewekt. *De Utrechtsche resolutie werd tegen „de Tribune” voor den dag gehaald*, en in Rotterdam de *colportage* met het blad in eene openbare vergadering door eenige leden van het bestuur der afdeeling *verboden*.

In December 1908 waren de verhoudingen in de S. D. A. P. zoo gespannen geworden, dat het partijbestuur, vooral met het oog op de naderende verkiezingen, besloot in te grijpen. Het daagde de Tribune-redactie voor zich. Deze zette haar standpunt uiteen en verklaarde zich bereid aan hare polemieken het scherpe karakter te ontnemen. Het partijbestuur verklaarde zich hiermee bevredigd.

Maar niet de Kamerfractie! De twee Kamerleden, Schaper en Helsdingen, namen hun ontslag als leden van het partijbestuur, omdat zij met zijn verzoenende houding geen genoegen namen.

Dit optreden der Kamerfractie maakte de crisis weder brandend. Van dit oogenblik was het duidelijk, dat Troelstra en de Kamerfractie meer wilden dan de meerderheid van het partijbestuur, n.l. dat zij wilden de opheffing der „Tribune” of het roeyement harer redakteuren.

De mannen, die zoo even nog bij het Arbeidscontract, het Werkeloosheid-Debat, het Militairisme, het Moraal-Debat zich gebogen hadden voor de Bourgeoisie, waren vast besloten de Sociaaldemokratie in haar beste kracht, het Marxisme, te breken, om hun politiek van tegemoetkoming te kunnen doorzetten en volvoeren.

Het partijbestuur bezat helaas niet de kracht zich tegen de Kamerfractie te verzetten. In plaats van op het eenmaal ingenomen standpunt te blijven staan en het Paaschcongres af te wachten, ging het wankelen en schreef een referendum uit over de vraag of een buitengewoon congres noodig was. Het vond dit congres zelf niet noodig, maar de massa der partij,

door de leden der Kamerfractie Schaper, Helsdingen en vooral door Troelstra opgehitst, besloot het te houden.

Het Deventer Kongres kwam, en andermaal zat daar de S. D. A. P. in Nederland als een gewillig werktuig in de handen harer revisionistische leiders. De meeste afgevaardigden hadden „De Tribune” nooit gezien, laat staan gelezen, maar waren vast besloten haar op te heffen of haar redactie te roijeren.

Dit had echter zonder twijfel kunnen worden voorkomen, wanneer de Marxisten, vooral ook de ouderen, zich als één man om „De Tribune” hadden geschaard en met uittreding uit de partij hadden blijven dreigen. Vele Marxisten en ook de ouderen deden dit, helaas, evenwel niet, volhardden althans daarbij niet, hiermee een nieuw bewijs gevend, dat zij, ondanks hun uitstekend theoretisch inzicht en hun groote liefde voor onze zaak, den dagelijkschen praktischen strijd niet verstaan. Troelstra had op deze wijze bewerkt, dat de Marxisten hunne jongere kameraden niet te hulp kwamen:

Evenals in het parlement de eene burgerlijke fractie de hulp van de andere weet te krijgen door haar iets in het politieke spel te beloven, een troef, een aas, een ruil bij stemmingen, — zoo had Troelstra aan de Marxisten iets beloofd, toen zij dreigden heen te gaan uit de partij of zich aan haar werk te onttrekken.

Er was n.l. voor het Kongres een vergadering gehouden van „vooraanstaande” partijgenooten, — een vergadering waar over de „Tribune”-kwestie zou worden gesproken, maar waar de „Tribune”-redactie niet toegelaten was. (De *Kamerfractie* had verklaard heen te zullen gaan als zij kwam. . . .)

En daar was, volgens Troelstra's plan, aan de Marxisten een eigen blaadje als bijlage van „Het Volk” aangeboden. Daardoor lieten zeer vele Marxisten hun plan varen om „De Tribune” zoo noodig tot het uiterste bij te staan.

De redakteuren der „Tribune” zelve gingen op dezen voorslag niet in. Het nieuwe orgaan gaf hun noch toen, noch later borg genoeg, dat daarin een Marxistische kritiek altijd tot haar recht zou kunnen komen.

De wijze waarop de Revisionisten in de laatste jaren tegen de Marxistische kritiek waren opgetreden, sloot het geloof uit, dat zij nu in eens anders zouden worden. Het weekblad was immers ook geen vrije concessie van verdraagzaamheid, maar eerst na een bedreiging toegestaan.

Maar de hoofdgrond, waarom de Tribune-redactie den voorslag afwees, lag daarin, dat zij anders zelve aan eene nieuwe schending der democratie in de S. D. A. P. zou hebben meegewerkt. Deze Democratie eischt immers voor *alle* leden eener partij de vrije kritiek, de vrije meeningsuiting op den bodem van het program, en dit, en niets anders, had de redactie der „Tribune” altijd gedaan. *Ja, zij had het program altijd tegen de Revisionisten verdedigd.*

De redactie der „Tribune” antwoordde daarom kalm en rustig, dat zij haar orgaan in geen geval ophief. 1)

En daarop besloot de S. D. A. P. volgens den wil der Revisionisten en wierp de strijdende Marxisten uit.

1) Om dezelfde reden weigerde de nieuwe Marxistische partij, de S. D. P. later het voorstel van het Internat. Bureau, dat een der „Tribune”-redakteuren in de redactie van het nieuwe Marxistische orgaan zou zitting nemen, terwijl noch de opheffing der „Tribune”, noch het roijement werd ingetrokken.

Tot recht verstand van den strijd, halen wij nog deze woorden van Troelstra op het Kongres te Deventer aan: „ik erken dat „De Tribune” het ten opzichte van den goeden toon nog al schappelijk heeft gemaakt”. En verder: „Dat is de beteekenis der „Tribune”, dat zij onverzoenlijk staat tegenover de taktiek, die de Partij in Nederland steeds heeft gevoerd en zal blijven voeren. *Uw standpunt stelt u buiten de Partij*”. (Zie Kongresverslag pag. 9 en 10). — „De Tribune” heeft niets anders dan de Marxistische taktiek verkondigd. Haar standpunt is het Marxistische. Duidelijker kan dus niet gezegd worden, dat zij wordt uitgeworpen om het Marxisme. En ook deze woorden van Troelstra, na het Kongres, moeten worden onthouden: „Die omstandigheden echter maakten voor de redakteuren en medewerkers aan dit weekblad (het aan de Marxisten beloofde orgaan) de aanvaarding dier taak al heel moeilijk, omdat zij daardoor het juist de Partij mogelijk maakten, haar bekende scherpe besluiten te nemen tegen een groepje Marxisten, wier streven, afgezien van de wijze waarop, door hen werd gedeeld.”

De S. D. P. besloot alleen dan op voorstellen tot hereeniging in te gaan als: 1°. „door de S. D. A. P. bij referendum wordt besloten tot het intrekken van het besluit tot roijement van de drie „Tribune”-redakteuren en van dat tot opheffing der „Tribune”, en 2°. door de S. D. A. P. in eene duidelijk gestelde resolutie wordt erkend de vrijheid van elk harer leden of van elke groep harer leden om in het openbaar, onder elken vorm, schriftelijk en mondeling, de beginselen in het program belichaamd te verkondigen en kritiek te oefenen.

VI. DE REVISIONISTISCHE PRAKTIJK

Haar Resultaat

Herinneren wij ons de verwachtingen en beloften van het Revisionisme.

Er is een bedriegelijke leuze bij liberaal en klerikaal in ons land, een leuze die de arbeiders listig verdeelt: de antithese.

Hiervan schreef Troelstra („Het Volk" van 20 Juli 1905): „De verkiezingen van 16 Juni stelden het lot der burgerlijke partijen in onze handen... Wij toch hebben den doorslag gegeven in 14 districten... Tweeërlei winst was hier dus te behalen: 1°. de reaktie te doen tuimelen, en 2°. de antithese... *tot een feitelijke onmogelijkheid te maken.*"

En verder: „Door het optreden der sociaaldemocratische kiezers bij de herstemmingen is een toestand geschapen, die de beruchte antithese misschien zelfs officieel en moreel, *in elk geval plotseling onmogelijk maakt.*"

Daarom had men de taktiek gekozen, de liberalen te steunen.

Wat is van die verwachting uitgekomen?

Niets. De reaktie en de antithese leeft.

En hoe zou zij ook niet leven?

De antithese wordt alleen gebroken als men de arbeiders, geloovigen en ongeloovigen, brengt tot de sociaaldemokratie door propaganda voor de sociaaldemokratie. Als de sociaaldemokratie laat zien wat ze is, een klassepartij tegenover *de geheele bourgeoisie*; — als zij nooit maatregelen neemt *tegen* de arbeiders (zooals de schoolmotie van Groningen), maar altijd *vóór* hen strijdt; — als zij niet gaat steunen op een fractie der bourgeoisie; — dan komen geloovig en ongeloovig, misschien langzaam, maar zeker, tot haar. En dan vervalt de antithese: liberaal en klerikaal, de bedriegelijke, vanzelf, omdat de kapitalistische partijen, links en rechts, hun steun, de arbeiders, verliezen. En dan komt: kapitaal tegen arbeid, de waarheid, duidelijk in de plaats voor het leugenachtig bedrog, en brengt vanzelf nieuwe reusachtige aantrekking voor de arbeiders.

Maar, als men links steunt boven rechts, dan verdwijnt de antithese niet, maar wordt zij versterkt. Als men de arbeiders paait met beloften en toegeven aan hun reaktionaire wenschen, met de schoolmotie de geloovige arbeiders, met den steun aan de liberalen de ongeloovige, dan groeit de antithese, want men versterkt dan de partijen, die die dingen zelf eischen. De arbeider, die ziet, dat de sociaaldemokratie daarin toegeeft, kan niet anders denken dan dat die burgerlijke partijen gelijk hebben, en dat het dus niet noodig is dat hij tot het socialisme overgaat. . . .

De antithese is dan ook niet verdwenen, en de reactie, die ook van de antithese leeft, evenmin. Zij zijn gebleven, ook door de schuld der Revisionisten.

Op dit punt is dus niets van de beloften en verwachtingen der Revisionisten uitgekomen.

En de hervormingen?

Wat beloofden en dachten de Revisionisten van de hervormingen?

Herinneren wij ons ook die woorden:

„Die (socialistische) kiezers”, schreef Troelstra in „De Stem des Volks” van 11 Nov. 1905 „hebben *hunne redenen* gehad om tegen Kuiper op de liberalen, zelfs op Karnebeek en Roëll te stemmen. Zij zouden dit niet hebben gedaan indien zij niet meenden, daarmee *de kans te krijgen* op een regeering, die . . . meer in hun geest zou werkzaam zijn” (dan Kuiper).

En op de rekening, die hij aan het liberalisme (van Karnebeek tot Treub) aanbiedt, eischt hij als betaling voor 16 geleverde districten, vrije organisatie, blanco artikel zonder leelijks er aan, en sociale hervormingen.

En als die sociale hervormingen, waarop die kiezers „kans meenden te hebben”, worden genoemd o. a. zulke die den arbeider het leven verlichten, democratische belasting-hervorming, ingrijpende vermindering van het militarisme.

Wat is van al die mooie dingen gekomen?

Niets. Absoluut niets.

De liberalen hebben niet bezuinigd, ingrijpende hervorming in het militarisme is niet gekomen, integen-

deel het militarisme is verzaagd. Sociale hervormingen zijn niet gekomen. En het blanco artikel is als rook verdwenen, niemand denkt er meer aan. Van kiesrecht: Niets.

Het liberalisme, dat toch met de soc. dem. de meerderheid had, heeft niets gedaan. Ja, de sociaaldemocraten zijn, hoe dan ook, gedwongen geweest zelf dat liberale ministerie te laten vallen. Al hun verwachtingen waren dus ijdel.

En zij moesten ijdel zijn. Er is geen burgerlijk ministerie, dat het militarisme verminderen kan. Imperialisme en Koloniale politiek willen alle burgerlijke partijen van Talma tot Lohman, van Treub tot Karnebeek, omdat het nationale kapitalisme ze noodig heeft. En daarom o. a. geven ze geen hervormingen.

De Revisionisten dachten, och armel dat, omdat *zij* de liberalen tot bijna de meerderheid hadden geholpen, en omdat *zij* „het lot der partijen nu in handen hadden”, de hervormingen komen zouden.

Neen. Het tegenovergestelde van goede hervormingen kwam. Wat kwam was... het Arbeidscontract! En daarin waren Rechts en Links *eensgezind* tegen de arbeiders. — En wat kwam was een nieuwe list om het Algemeen Kiesrecht te verschuiven en te bederven.

De feiten bewijzen dus het tegendeel van wat het Revisionisme dacht en toezegde.

Arbeiders, onthoudt dit.

Door hun taktiek, die van de parlementaire, persoonlijke politiek, de combinaties en de toenaderingen, het toegeven hier en het toegeven daar, door die taktiek zelf meegesleurd, spiegelen de Revisionisten u dingen voor, die, zóó, niet verwezenlijkt worden. Hun verwachtingen en beloften verwezenlijken zich *niet*. Zij leiden u, evenals de Anarchisten, op een dwaalweg. 1)

Vertrouwt hen niet, hun voorspiegeling van wat zou komen, is ijdel.

1) Er is geen twijfel of de Revisionisten zouden, wanneer zij *geheel* de vrije hand kregen, de politiek der sociaaldemocratie geheel verburgerlijken. Dit bewijzen Millerand, Briand en Viviani in Frankrijk. Alleen de arbeiders kunnen dat zelf verhinderen. — En zij kunnen dat vooral door krachtig steunen der Marxistische taktiek. Alleen de drang der massa kan de Revisionisten tegenhouden.

Maar... wat is wèl gekomen door hun taktiek?

Verzwakking van het proletariaat. Versterking der bourgeoisie!

Want de meening, dat de parlementaire politiek der kamerleden boven de politiek der massa gaat, is door hen versterkt.

De antithese is niet begrepen als een list van het kapitalisme, maar de sociaaldemokratie heeft haar bevestigd, ze, praktisch, erkend... door hun toedoen.

Zij hebben de ziekteverzekering der vrijzinnig-demokraten geprezen.

Zij hebben aan het Militarisme willen toegeven door niet stemmen tegen de oorlogsbegrooting.

Zij zijn bij het arbeidscontract gezwicht voor de bourgeoisie.

Zij hebben erkend, dat men bij den 10 uredag bereid is tot inschikkelijkheid, zij hebben den achturen-eisch verwaarloosd.

Zij hebben de huichelachtige moraal van een Lohman erkend.

Zij hebben bij het werkeloosendebat het wetenschappelijk socialisme, de diepste, hechtste kracht van het proletariaat verloochend.

Zij hebben de actie voor het Algemeen Kiesrecht verzwakt door vertrouwen op de linkerzijde.

Zij hebben aan de bourgeoisie, die het Algemeen Kiesrecht niet wil, de leuzen voor pensioneerding der oude arbeiders en 10-uredag, die zonder het algemeen kiesrecht niet kunnen komen, als wapens in handen gegeven, om het Algemeen Kiesrecht, en dus ook die hervormingen, te beletten.

Zij geven aan de bourgeoisie, nu in 1909, weer een verkiezing, waardoor haar macht om het proletariaat te verdeelen, grooter wordt.

Zij maken daardoor, door de versterking van het listig antithese-spel der bourgeoisie, dat het algemeen kiesrecht verder van ons is, dan ooit.

Zij hebben het beginselprogram verloochend.

Zij hebben den geest der arbeiders alleen op het kleine gericht, op de hervormingen, die juist omdat men daarvan hoofdzaak maakt, niet komen.

Zij hebben de propaganda voor het socialisme gestaakt.

De arbeidersklasse heeft van de Revisionisten geleerd niet alleen op zich zelf te vertrouwen.

Het klassebewustzijn der arbeidersklasse is door de Revisionisten verminderd.

Door al die dingen is het proletariaat verzwakt, de bourgeoisie sterker geworden.

Maar terwijl het Revisionisme dat alles deed om hervormingen te verkrijgen, en terwijl die hervormingen niet kwamen, heeft het iets nog veel ergers, iets afschuwelijks, *iets zoo nog nimmer in de Sociaaldemokratie voorgekomens* gedaan.

Het heeft, met de allerslechtste middelen vaak, met onwaarheid en ophitsing, de vrije meeningsuiting, de democratie vermoord, en de beste sociaaldemokraten uitgeworpen.

Het Revisionisme heeft de Sociaaldemokratie verscheurd.

De Revisionisten gingen uit om hervormingen te krijgen van de bourgeoisie!

Die hervormingen kregen ze niet.

Maar toen zij vier jaren de macht in handen hadden gehad, was de bourgeoisie sterker, het proletariaat zwakker in den strijd geworden, en lag de sociaaldemokratie verscheurd uiteen door hèn.

Arbeiders, dat zijn de vruchten, die het Revisionisme u brengt.

VII

DE SOCIAALDEMOKRATISCHE PARTIJ. (S. D. P.)

Intusschen is in Nederland een nieuwe Marxistische partij ontstaan.

De uit de S. D. A. P. geworpen Marxisten hebben haar opgericht.

Over haar wezen, haar karakter slechts enkele woorden.

De Nederlandsche arbeidersklasse heeft een langen tijd van Anarchisme doorgemaakt. De revolutionaire frase verving in die periode alle praktische arbeid. Nu is het Revisionisme bezig de socialistische propaganda geheel te verstikken onder een schijn van actie voor hervormingen.

Tegen beide taktieken heeft de S. D. P. even groote bezwaren.

De revolutionaire frase, de propaganda voor-het-Socialisme-alleen van het Anarchisme is leeg, en levert voor de arbeiders niets op dan een plotseling, voorbijgaand vuur. Maar de aktie van het Revisionisme voor-de-hervorming-alleen brengt ook niets goeds. Geen hervorming, maar tegelijk wél groote verslapping van het socialistisch bewustzijn, omdat de arbeider op de bourgeoisie vertrouwen gaat, en dan spoedig merkt, dat hij teleurgesteld is, en zijn vertrouwen in het socialisme verliest.

De taktiek van beide keurt de S. D. P. evenzeer af, zoowel Revisionisme als Anarchisme, zoowel de actie voor de revolutie alleen, als die voor de hervormingen alleen.

Haar taktiek daartegenover is deze:

Vóórop de socialistische propaganda in overeenstemming met het beginselprogram. Daarmee de arbeiders opwekken en daarvoor de arbeiders organiseren.

Dat aldoor blijven doen.

En met die macht, die men zoo krijgt en blijft krijgen, den politieken strijd strijden.

Maar dit zóó, *dat men noch op liberale, noch op klerikale bourgeoisie steunt*, maar door een taktiek, die zich altijd aan beginsel en strijdprogram vasthoudt, d. w. z. die de eischen daarvan nooit verloochent, maar altijd ten volle laat hooren, de geheele bourgeoisie bedreigt en dwingt.

Dus actie bij de massa in de eerste plaats. Vertrouwen op die, op die, ten slotte, in diepsten grond, alleen. Geen vertrouwen op persoonlijke politiek noch op toenadering, maar op de arbeidersklasse.

Dus parlementarisme, strijd om politieke hervormingen in de Kamer en Gemeenteraad door vertegen-

woordigers, maar: revolutionair-socialistisch parlementarisme 1).

Door socialistische propaganda in en buiten de Kamer tot hervormingen. Door die telkens hernieuwde, altijd weer bij de onbewusten opnieuw begonnen, bij de bewusten versterkte en verhelderde propaganda naar het socialisme.

En dit alles volgens de leer van den klassenstrijd, van de verscherping der klassetegenstellingen, met de overtuiging dat de kloof tusschen bezittenden en niet-bezittenden steeds dieper, de tegenstelling scherper wordt, dat de dag van het socialisme nabij is.

Wanneer wij ons hier een opheldering van wat en

1) Dat het de S. D. P. hiermee ernst is blijkt uit haar eerste daad, de aanneming op haar Kongres van de volgende motie, waarbij in zake het Algemeen Kiesrecht stelling wordt genomen tegenover de geheele bourgeoisie van links en rechts:

„De constitueerende vergadering der S. D. P. in Nederland, overwegende, dat de politieke actie der sociaaldemocratie — zooals de motie op het 1e Kongres der S. D. A. P. te Deventer in 1895 aangenomen, terecht zegt — alleen dan aan de arbeidende klasse duurzaam kan ten goede komen, wanneer zij zich niet alleen ten doel stelt het verkrijgen van wettelijke maatregelen tot voorziening in de directe nooden der arbeiders, doch op zulk een wijze wordt gevoerd, dat zij de arbeidersklasse rijp maakt voor haar taak in den klassenstrijd; en dat dit juist dan zal geschieden, wanneer de Partij bij de verkiezingen haar einddoel: de verovering van de politieke en economische machtsmiddelen, op den voorgrond stelt;

van meening, dat bij den tegenwoordigen stand der economische en staatkundige verhoudingen in Nederland de invoering van het rechtstreeksche en gelijke Algemeen Kiesrecht voor het Parlement, de Gemeenteraden, de Provinciale vertegenwoordiging enz. de voorwaarde is voor de verovering van alle democratische en sociale hervormingen, die de arbeidersklasse alleen nastreeft en die in het strijdprogram zijn geformuleerd;

van oordeel, dat tegenover de schijnmanoeuvres der burgerlijke partijen van alle gading, wier streven gericht is op een vorm van A. K., waarbij de arbeidersklasse in ieder geval tegenover andere klassen der maatschappij, inzonderheid tegenover de kleine burgers en boeren, in een ongunstige positie zal worden geplaatst, hetzij door invoering van een soort van organisch of meervoudig kiesrecht, hetzij door een deel der vrouwen het kiesrecht te verleen, of door handhaving of door versterking van de macht van een tweede vertegenwoordigend lichaam volgens niet algemeen en gelijk kiesrecht gekozen, of door invoering van een toetsingsrecht, het de taak van de arbeidersklasse is, deze schijnmanoeuvres in hun wezen te onthullen en ze krachtig te bestrijden;

besluit bij de aanstaande verkiezingen den strijd voor het algemeen en gelijk kiesrecht voor mannen en vrouwen in dezen geest te voeren.”

hoe wij willen, mogen veroorloven, dan zouden wij dit willen doen met de voorbeelden, die wij in deze brochure hebben gegeven. Hoe zou de S. D. P. in al die gevallen gehandeld hebben?

Wij zouden geen grond aan landarbeiders willen geven, o.a. omdat dit de landarbeiders van het socialisme vervreemdt en het socialisme tegenwerkt.

Wij willen geen geld aan de secteschool geven, omdat de kerkelijke school de arbeiders tot slaven, tot vijanden van het socialisme maakt.

Wij willen geen persoonlijke „leiding”, als van Troelstra bij de algemeene staking, omdat de socialistische massa haar taktiek zelf bepalen moet.

Wij willen de antithese vernietigen, niet door steun aan de liberale bourgeoisie, maar door de propaganda van het Socialisme.

Wij willen geen ziekteverzekering waarbij de arbeider twee derden der premie betaalt. Wij eischen de volle betaling door de bourgeoisie en den staat, omdat deze eisch de arbeiders tot het socialisme brengt.

Wij willen geen stemming voor de oorlogsbegrooting, noch outhouding, want zij zou de arbeiders van de sociaaldemocratie vervreemden en de bourgeoisie versterken.

Wij zouden niet toegeven bij het arbeidskontrakt, zooals de Kamerfractie der S. D. A. P. deed, maar ter wille van het socialisme en ter wille der hervormingen de hoogste eischen stellen.

Wij zouden den 8-urendag nooit verzwijgen, want door dien eisch maakt men beter propaganda.

Wij zouden de klassemoraal erkennen, want dat weten maakt de socialistische gedachte helder.

Wij zouden de leer van Marx verkondigen bij de krisis. Want zij is de eenig juiste en die het proletariaat zekerheid geeft.

Wij zouden het Algemeen Kiesrecht nu alléén eischen, want daarvan hangen alle hervormingen nu af, en die aktie wekt het meest tot organisatie voor het socialisme op.

Wij zouden ons beginselprogram nooit verloochenen, want wij houden het voor waar.

Wij zouden den geest der arbeiders altijd op het groote richten.

Wij zouden dat alles doen, óók, omdat wij daarmee juist ook het kleinere bereiken.

Arbeiders, wij hebben u nu laten zien wat het Revisionisme is.

Het is naar onze meening, als het zich uitleeft, even verderfelijk als het Anarchisme.

Maar, gelukkig, het Revisionisme is niet *de* Sociaal-Demokratie.

Er is een andere, een Marxistische; er is in ons land de S. D. P.

Arbeiders, leest wat deze schrijft, hoort naar wat deze zegt.

Dan twijfelen wij niet of gij zult hare taktiek goedkeuren, en tot haar komen als tot de betere richting in de Sociaal-Demokratie.

Abonneert u op
DE TRIBUNE

Orgaan der Soc. Dem. Partij

Verschijnt elken Zaterdag

Abonnementspr. bij vooruitbet. 40 ct. p. 3 md.

Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Administratie

Wijtenbachstraat 13, Amsterdam

Het Historisch Materialisme
voor arbeiders verklaard

DOOR

H. GORTER

Prijs 10 cent, franco per post 13 cents

KLASSEMORAAL

Antwoord aan Jhr. de Savornin Lohman en
Mr. P. J. Troelstra

DOOR

H. GORTER

Prijs 5 cent, franco per post 7 cents

**Die Gründung der Sozialdemokratische
Partij in Nederland (S. D. P.)**

Adresse an die Internationale, herausgegeben vom
Vorstand der S. D. P., Berlin 1909. Verlag Dr. Ant.
Pannekoek.

Voor Nederland alleen aan ons adres verkrijgbaar
Wijtenbachstraat 13, Amsterdam